

HULLEBROECK, Emiel, componist (Gentbrugge 20 februari 1878 - Liedekerke 26 maart 1965).

Studeerde aan het St.-Gregoriuscollege te Ledeberg en aan het conservatorium te Gent (1890-'98). Huwde in 1904 Anna de Vos. Was orgelist, koorleider, leraar aan de rijksnormaalschool te Gent (1902-'38), rijksinspecteur van de conservatoria en muziekscholen (1930-'44), stichter en voorzitter van de auteursmaatschappij Navea-Sabam (1922-'44).

Het werk van Hullebroeck moet men zien tegen de achtergrond van de Vlaamse artistieke wedergeboorte en de romantische cultuurbeweging van het begin der twintigste eeuw. Muziek en lied waren voor hem niet alleen expressies van kunst, maar ook een middel om het Vlaamse volk nationaal bewust te maken. Bij het begin van zijn artistieke loopbaan koos hij de leuze: „Vlaanderen dienen in voor- en tegenspoed”. Als jong dirigent slaagde hij erin Vlaams werk te plaatsen op de programma's van het verfranste Gentse concertleven. Met zijn a-capella-koor (1899-1914) bracht hij o.m. oud-nederlandse liederen, zestiende-eeuwse polyfonie en werk van Peter Benoit, Edgar Tinel, Jan Blockx ten gehore, wat hem niet belette triomfen te oogsten tot in het buitenland. In 1904 begon hij zangavonden te geven in Vlaanderen en Nederland. Hij trad eveneens op in de meeste Europese steden en ging op tournee door Nederlands-Indië (1915), Zuid-Afrika (1920) en Noord-Amerika (1923). Van 1904 tot '35 hield hij meer dan 2.000 Liederavonden voor het volk, waarop hij voorzong, liederen

aanleerde, muzikale uitleg gaf en de Vlaamse strijd toelichtte.

Van 1904 dateren ook zijn eerste eigen liederen. Hij schreef er honderden, die zeer grote bijval vonden bij het volk, meestal op teksten van René de Clercq, Willem Gijssels, Herman Broeckaert, Lambrecht Lambrechts, Clem de Ridder. De liederen van Hullebroeck zijn geïnspireerd door vroomheid, gezinsgeluk, vreugde, werklust, Vlaamse strijdvastheid – allemaal dingen die hij het Vlaamse volk toewensde. Zijn meest bekende strijdlied is *De Blauwvoet* (Albrecht Rodenbach).

Tijdens de oorlog 1914-'18 vertoefde Hullebroeck in Nederland, waar hij zangavonden gaf in de Belgische vluchtelingenkampen en hospitalen. Van de opbrengst van zijn tournees financierde hij het Werk der Vlaamsche Oorlogsmeters, dat hij samen met zijn echtgenote had opgericht. Herinneringen daaraan en brieven van Vlaamse IJzersoldaten bundelde zijn vrouw in *De Vlaamsche Ziel* (1918). Voor zijn hulp aan de Belgische vluchtelingen in Nederland ontving hij een gelukwentelegram van de minister van oorlog Charles de Broqueville, maar anderzijds werd het Werk der Vlaamsche Oorlogsmeters door de militaire overheid aangezien als bedekte spionage, zodat Hullebroeck na de oorlog op de lijst van verdachten terecht kwam en zijn liederen door de post niet verzonden mochten worden. Na de oorlog werd hij ervan verdacht een beweging te hebben opgericht om Vlaanderen bij Nederland in te lijven. Hij werd daarover in 1920 in de Kamer van Volksvertegenwoordigers aan-

Emiel en Anna Hullebroeck.

gevallen door de Gentse burgemeester Emile Braun, terwijl Camille Huysmans hem verdedigde. Als muziekleraar en inspecteur werkte hij mee aan de vernederlandsing van het muziekconcerwijs door vertaling en verbetering van de muzikale terminologie. Met het oog daarop schreef hij enkele theoretische werken. Omdat de auteursrechten van de Vlaamse kunstenaars geïnd werden door het Franse (Parijse) bureau Sacem, richtte hij in 1922 een eigen bureau voor auteursrechten op, de NAVEA (Nationale Vereeniging voor Auteursrechten). Zij werd voortdurend bestreden door Brusselse en Waalse Sacem-leden. Bij het eind van de Tweede Wereldoorlog achtten zij het ogenblik gekomen om Hullebroeck volledig uit te schakelen, en met hem de NAVEA, door hem te beschuldigen van onvaderlandse daden tijdens de oorlog. Hullebroeck werd in de gevangenis opgesloten, maar later door het militair gerecht vrijgesproken. Toch werden hem levenslang zijn burgerrechten ontnomen.

Om de Vlaamse beiaardkunst te propageren richtte hij in 1922 de vereniging Onze Beiaarden op; om de Vlaamse muziek en liedkunst aan bod te laten komen gaf hij 1922-'31 het tijdschrift *Muziekwarande* uit; voor de erkenning en waardering van de Vlaamse kunst in binnen- en buitenland richtte hij in 1939 de Federatie van Vlaamsche Kunstenaars op, waarvan de activiteit door de oorlog beperkt bleef tot steunverlening aan noodlijdende kunstenaars. Aan de Vlaams-nationale Zangfeesten heeft hij van het begin af (1933) meegewerkt.

WERK: *Zang en strijd* (1952).

LITERATUUR: P. Nuten, *Hullebroeck en zijn betekenis* (1939);
- C. de Ridder, *Emiel Hullebroeck* (1952).

CLEM DE RIDDER